

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ

Навчально-науковий інститут денної освіти  
Кафедра туристичного та готельного бізнесу

**СИЛАБУС**

навчальної дисципліни  
**«Соціальна географія»**  
на 2025-2026 навчальний рік

|                                |                         |
|--------------------------------|-------------------------|
| Курс та семестр вивчення       | 4 курс                  |
| Освітня програма/спеціалізація | «Туризм»                |
| Спеціальність                  | 242 Туризм              |
| Галузь знань                   | 24 Сфера обслуговування |
| Ступінь вищої освіти           | бакалавр                |

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,  
науковий ступінь і вчене звання,  
посада

**Логвин Михайло Михайлович**  
к. геогр. н., доцент  
в. о. завідувача кафедри туристичного та готельного бізнесу

|                              |                                                                                                                                                        |
|------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Контактний телефон           | +38-068-898-33-93                                                                                                                                      |
| Електронна адреса            | l1lepta777@gmail.com                                                                                                                                   |
| Розклад навчальних занять    | <a href="http://schedule.puet.edu.ua/">http://schedule.puet.edu.ua/</a>                                                                                |
| Консультації                 | очна <a href="http://www.tourism.puet.edu.ua/stud.php">http://www.tourism.puet.edu.ua/stud.php</a><br>он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00 |
| Сторінка дистанційного курсу | <a href="https://el.puet.edu.ua/">https://el.puet.edu.ua/</a>                                                                                          |

**Опис навчальної дисципліни**

|                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Мета вивчення навчальної дисципліни</b>        | Формування практичних навичок щодо розуміння та дослідження територіальних відмінностей соціального розвитку як окремих соціальних груп, так і всього населення                                                                                   |
| <b>Тривалість</b>                                 | 5 кредити ЕКТС/150 годин (лекції 16 год., практичні заняття 20 год., самостійна робота 54 год.)                                                                                                                                                   |
| <b>Форми та методи навчання</b>                   | Лекції та практичні заняття в аудиторії, самостійна робота поза розкладом                                                                                                                                                                         |
| <b>Система поточного та підсумкового контролю</b> | Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота<br>Підсумковий контроль: залік (ПМК) |
| <b>Базові знання</b>                              | Наявність широких знань з географії туризму, країнознавства.                                                                                                                                                                                      |
| <b>Мова викладання</b>                            | Українська                                                                                                                                                                                                                                        |

**Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання**

| <b>Програмні результати навчання</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b>Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <ul style="list-style-type: none"><li>володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами) на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності (ПР11);</li><li>проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття (ПР14);</li><li>діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості (ПР16);</li><li>виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання (ПР20).</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (K01);</li><li>здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя (K02)</li></ul> |

| Програмні результати навчання | Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                               | <ul style="list-style-type: none"> <li>• здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу (K04);</li> <li>• здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (K06);</li> <li>• навички міжособистісної взаємодії (K12);</li> <li>• здатність планувати та управляти часом (K13);</li> <li>• здатність працювати в команді та автономно (K14).</li> </ul> |

### Тематичний план навчальної дисципліни

| Назва теми                                                                                                     | Види робіт                                                                                                                                                                    | Завдання самостійної роботи у розрізі тем                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Модуль 1. Теоретико-методологічні основи соціальної географії</b>                                           |                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Тема 1. Соціальна географія як наука. Функції, завдання та прикладне значення соціальної географії.            | Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування                          | Обґрунтуйте важливість функцій соціальної географії. Поясніть появу нових функцій соціальної географії.<br>Письмово розкрити головні протиріччя сучасного соціального світу.<br>Дайте стислу письмову характеристику нових галузей соціальної географії – часової географії, географії сприйняття, феміністичної географії, гендерної географії, географії розвитку, географії фізкультури і спорту, гуманітарної географії, гуманістичної географії, географії способу життя, географії споживання, геотопоніміки. |
| Тема 2. Концепції соціального простору та соціального часу, соціально-географічного процесу та соціогеосистем. | Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування                          | Розкрийте поняття «простір – час».<br>Розкрийте сутність просторової організації суспільства. Розкрийте поняття регіональної свідомості та менталітету соціуму.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Тема 3. Географія, праці та міграційної поведінки населення . Феміністична географія. Гендерна географія       | Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування                          | Визначте ключові положення поняття ринку праці та які чинники зумовлюють територіальну мобільність молоді.<br>Наведіть приклади проблем, які зумовлюють трудові міграції з України                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| Тема 4. Економічна безпека. Продовольча безпека. Географія споживання                                          | Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота | Визначте основні положення економічної та продовольчої безпеки.<br>Розкрити поняття «суспільство масового споживання». Які фактори обумовлюють сучасну трансформацію суспільства масового споживання на суспільство спільного споживання                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Модуль 2. Прикладні напрями дослідження соціальної географії</b>                                            |                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| Тема 5. Географія соціальних негараздів.                                                                       | Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування                          | Назвіть критерії рівня бідності населення. Назвіть ознаки належності до середнього класу.<br>Які фактори спричиняють поширення соціальних негараздів? Охарактеризуйте основні соціальні негаразди в сучасному суспільстві.                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Тема 6. Географія рівня та якості життя населення. Географія бідності                                          | Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування                          | Письмово розкрити співвідношення понять «умови життя», «спосіб життя», «рівень життя», «якість життя». Дослідити які виділяють рівні життя населення.<br>Розкрити систему критеріїв і статистичних показників якості життя                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Тема 7. Медична                                                                                                | Відвідування занять; захист домашнього                                                                                                                                        | Розкрити поняття «місця» в географії                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

| Назва теми                                                                                                           | Види робіт                                                                                                                                                                    | Завдання самостійної роботи у розрізі тем                                                                                                                                                     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Модуль 1. Теоретико-методологічні основи соціальної географії                                                        |                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                               |
| географія. Географія здоров'я.                                                                                       | завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування                                                                 | здоров'я та що включає географічне вивчення емоційних аспектів здоров'я.                                                                                                                      |
| Тема 8 Соціально-географічні контрасти між макрорегіонами сучасного світу. Стратегії соціального розвитку території. | Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота | Розкрийте сутність поняття «людський розвиток.<br>Порівняйте Цілі Розвитку Тисячоліття в світі та визначені в Україні.<br>Визначте ключові положення поняття управління соціальним розвитком. |

### Інформаційні джерела

- Бондаренко Л. А. Дослідження програм розвитку туризму в регіонах України / Л. А. Бондаренко // Індустрія туризму і гостинності в Центральній та Східній Європі. – 2023. – № 8. – С. 6-10.
- Гукілова І.В. Якість життя населення України: суспільно-географічна концептуалізація : монографія. – К.: ДП «Друкарня МВС України», 2009. – 174 с.
- Доступний туризм для всіх. Вимоги та рекомендації. – К.: НТОУ, 2024. – 118 с.
- Лопатченко І. М. Розвиток соціального туризму в умовах гібридних загроз / І.М. Лопатченко, С.О. Скороходов // Теорія і практика розвитку туризму: досвід, проблеми, інновації: Мат-ли Всеукраїнської наук.-практ. інтернет-конф. Харків, 2023. С. 32-34.
- Людський розвиток в Україні: інноваційний вимір / За ред. Е.М.Лібанової. – К., 2008. – 383 с.
- Мезенцев К.В., Підгрушний Г.П., Мезенцева Н.І. Регіональний розвиток в Україні: суспільно-просторова нерівність і поляризація: Монографія – К.: ДП «Прінтсервіс», 2014. – 160 с.
- Національна Стратегія із створення без бар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-p#n10>.
- Немець Л. М., Олійник Я.Б., Немець К.А. Просторова організація соціальногеографічних процесів в Україні: Монографія. – Х.: РВВ ХНУ, 2003. – 160 с.
- Онищук Н. В. Проекти соціального туризму: регіональний рівень / Н. В. Онищук // Здобутки економіки: перспективи та інновації. – 2024. – №8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/48/37>.
- Основи соціальної географії : навчальний посібник / Л. М. Немець, К. Ю. Сегіда, Н. В. Гусєва. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. – 235 с.
- Соціальна географія : словник-довідник / М. І. Білецький, І. В. Ванда, Л. І. Котик. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. – 164 с.
- Соціальна географія: Підручник / за ред. Л. Немець та К. Мезенцева. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2019. – 304 с.
- Топчієв О. Г. Основи суспільної географії: Підручник. – Одеса: Астропринт, 2009. – 544 с.
- Шаблій О.І. Основи суспільної географії / Fundamentals of Human Geography: підручник для студ. вищих навчальних закладів / О.І. Шаблій. – 2-ге видання. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 296 с.
- Шевчук Л.Т. Соціальна географія: Навчальний посібник / Л. Т. Шевчук. – К. : Знання, 2007. – 349 с.
- Яворська В. В. Регіональні геодемографічні процеси в Україні: Монографія. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2013. – 384 с.

### Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Пакет програмних продуктів Microsoft Office.

### Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

**Політика оцінювання здобувачів вищої освіти:** усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін; завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizaciyu-osvitnogo-proczesu-1.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти [https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh\\_por\\_kryt\\_ocinyuvannya.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf)

Положення про атестацію здобувачів вищої освіти [https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya\\_pro\\_atestaciyu\\_zvo.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya_pro_atestaciyu_zvo.pdf)

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/por-likvid-akad-zaborgovanosti.pdf>

Порядок допуску студентів до заліково-екзаменаційної сесії

[https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/por\\_dopusku\\_zal-ekz\\_sesiya-1.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/por_dopusku_zal-ekz_sesiya-1.pdf)

**Політика щодо відвідування:** відвідування занять є обов'язковим компонентом, але за об'єктивних причин (воєнний стан в Україні, хвороба, працевлаштування, стажування) можливе відвідування занять дистанційно з використанням платформи Moodle.

Порядок навчання студентів за індивідуальним графіком та вільне відвідування навчальних занять:

[https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/por\\_nadannya\\_studentu\\_vilne\\_vidvid.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/por_nadannya_studentu_vilne_vidvid.pdf)

**Політика щодо академічної доброчесності:** під час роботи над матеріалом курсу не допустимо порушення академічної доброчесності. Сукупність етичних принципів і правил, якими мають користуватись здобувачі при опануванні дисципліни наведено у наступних науково-методичних матеріалах ПУЕТ:

Кодекс честі студента [https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks\\_chesti\\_studenta.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf)

Положення про академічну доброчесність [https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh\\_akadem\\_dobrochesnist.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf)

Положення про запобігання випадкам академічного плагіату:

<https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannya-vypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>

**Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:**

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти [https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh\\_por\\_perezarah\\_rez\\_zvo.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf)

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти [https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha\\_pro\\_akademichnu\\_mobilnist.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf)

Положення про порядок визнання та перезарахування кредитів ЄКТС при вступі до Полтавського університету економіки і торгівлі на другий (третій) курс з нормативним терміном навчання [https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya\\_pro\\_perezarah\\_credytiv.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya_pro_perezarah_credytiv.pdf)

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultatuv-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf> ; *інфографіка* (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

**Політика вирішення конфліктних ситуацій:**

Положення про Правила вирішення конфліктних ситуацій у Полтавському університеті економіки і торгівлі <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену [https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh\\_pro-apel\\_pidsontr.pdf](https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidsontr.pdf)

уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>.

**Політика підтримки учасників освітнього процесу:**

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>

Положення про психологічну службу Полтавського університету економіки і торгівлі <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-psychologichnu-sluzhbu-puet.pdf>

**Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ** <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentskyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

**Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції** <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupciyi/>

**Безпека освітнього середовища:** Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyvediyalnosti/>

**Інклюзивність навчання:** Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти: <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-proorganizacziyu-inklyuzyvnoho-navchannya-zdobuvachiv-vyshhoy-osvity.pdf>

## Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

| Види робіт                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Максимальна кількість балів |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|
| Модуль 1 (теми 1-4): відвідування занять (1 бал); захист домашнього завдання (1 бал); обговорення матеріалу занять (1 бал); виконання навчальних завдань (1 бал); завдання самостійної роботи (1 бал); тестування (1 бал); доповіді з рефератами та їх обговорення (2 бали); наукова робота (2 бали); поточна модульна робота (10 балів) | 50                          |
| Модуль 2 (теми 5-8): відвідування занять (1 бал); захист домашнього завдання (1 бал); обговорення матеріалу занять (1 бал); виконання навчальних завдань (1 бал); завдання самостійної роботи (1 бал); тестування (1 бал); доповіді з рефератами та їх обговорення (2 бали); наукова робота (2 бали); поточна модульна робота (10 балів) | 50                          |
| Разом                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 100                         |

**Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення  
навчальної дисципліни**

| <b>Сума балів за всі види<br/>навчальної діяльності</b> | <b>Оцінка за<br/>шкалою ЄКТС</b> | <b>Оцінка за національною шкалою</b>                                     |
|---------------------------------------------------------|----------------------------------|--------------------------------------------------------------------------|
| 90-100                                                  | A                                | Відмінно                                                                 |
| 82-89                                                   | B                                | Дуже добре                                                               |
| 74-81                                                   | C                                | Добре                                                                    |
| 64-73                                                   | D                                | Задовільно                                                               |
| 60-63                                                   | E                                | Задовільно достатньо                                                     |
| 35-59                                                   | FX                               | Незадовільно з можливістю повторного складання                           |
| 0-34                                                    | F                                | Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням<br>навчальної дисципліни |